

สภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2

**The Circumstances of Academic Administration , Curriculum Development through
Sufficiency Economy Philosophy in the Institutions of Chiangrai Primary Education Service
Area Office 2**

เบญจวรรณ โปทาวี^{1*}

วีรพันธ์ ศิริฤทธิ์²

¹ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเชียงราย

²อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

Benjawan Potawee^{1*}

Weeraphan Siririth²

¹M.Ed in Educational Administration at Graduate School ,Chiangrai College

²Thesis Advisor

benja_potawee@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต2 และเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตรตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 127 คน

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตร ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงรายเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.14$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการกำหนดหลักการเป้าหมาย จุดมุ่งหมาย จุดประสงค์ของหลักสูตร การจัดเนื้อหาวิชาและกิจกรรมการเรียนการสอน สถานศึกษามีการดำเนินการมากที่สุด,ด้านการศึกษาความต้องการของผู้เรียน สังคม ชุมชน,ด้านการนำหลักสูตรไปใช้,ด้านการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาหลักสูตร และด้านการประเมินผลหลักสูตร สถานศึกษามีการดำเนินการ น้อยที่สุด ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรตามความคิดเห็นของผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูศึกษาหลักสูตรแกนกลางให้เข้าใจ และกำหนดผู้รับผิดชอบ กำหนดแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรให้ชัดเจนอย่างมีระบบ จัดฝึกอบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับปรุงสูตรสถานศึกษา และเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม และมาตรฐานการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียน การวัดและการประเมินผล ผู้เรียน กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สร้างแรงจูงใจให้ครูที่นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายและมีการนิเทศการเรียนการสอนที่บูรณาการหลัก

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้การสอนมีคุณภาพ ติดตามประเมินผลเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นเชิงลึกและมีแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการ การพัฒนาหลักสูตร ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

This research was aimed 1) to study the circumstances of academic administration in the aspect of curriculum development by integration of Sufficiency Economy Philosophy in the institutions under the Chiang Rai Primary Education Service Area Office 2; and 2) to draw out the suggestions for the academic administration in the aspect of curriculum development. The participants used in this research were 127 Non-Formal Education administrators in Chiang Rai Primary Education Service Area Office 2 in academic year 2012.

The results showed that 1) the circumstances of academic administration in the aspect of curriculum development by integration of Sufficiency Economy Philosophy in the institutions under the Chiang Rai Primary Education Service Area Office 2, the overall was at the high level ($\bar{X} = 4.14$). When considering in details: determination of the target, principle, and aim of the course, design of the course content and learning activities were performed as the highest level. Moreover, needs of the learners, community and society, implementation of the developed lesson, adjustment and development, and evaluation were less carried out respectively.

The suggestions for academic administration in the aspect of curriculum development, the administrators should promote understanding of the core curriculum among the teachers. Besides, identification of personnel responsibilities and guidelines for developing curriculum should be systemic and clear as well as organization of training for the teachers to understand and use the Sufficiency Economy Philosophy in adjustment of the curriculum of the educational institutes, and addition of learning skills, activity provision, and learning standard. Educational provision, measurement and evaluation of the learners: set-up of learner's desirable characteristics concordant with the Sufficiency Economy Philosophy; motivation of the teachers who adhered the Sufficiency Economy Philosophy in adjustment of curriculum development with participation of all partners; and educational assurance of the curriculum that integrated the Sufficiency Economy Philosophy for the quality of educational supervision, follow-up of quality evaluation for in-depth information and guidelines for development of the educational institutes to increase its effectiveness.

Keywords: Academic Administration, Curriculum Development by Integration of Sufficiency Economy Philosophy

บทนำ

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญา ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะ หลักทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาช้านาน ตั้งแต่ก่อนวิกฤตทางเศรษฐกิจ ภายหลังได้ทรงเน้นย้ำหลักทางแก้ไขหรือค้ำประกัน สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน ทรงชี้แนะหลักปฏิบัติให้ประชาชนทุกระดับ ตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน และภาครัฐ ในทางสายกลาง ซึ่งความพอเพียง หมายถึงความพอประมาณ ความมีเหตุมีผล ความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวัง ในการดำเนินการ งานวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผน การดำเนินการทุกขั้นทุกตอน รวมถึงการเสริมสร้างพื้นฐานทางจิตใจของคนในชาติ ของคนให้

มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์ รอบรู้ในสิ่งที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิตด้วยความเพียร มีสติปัญญา ความรอบคอบ รับผิดชอบต่อ
ความเปลี่ยนแปลง ทั้งทางด้านวัตถุ สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550 :
3-5)

กระทรวงศึกษาธิการมีความตระหนักในภารกิจที่สำคัญ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน ที่เป็นศูนย์กลางของการพัฒนา
ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) มุ่งเน้นการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการ
พัฒนาประเทศ ปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียง เห็นคุณค่าและประโยชน์ของทรัพยากรต่างๆ ฝึกร่วมกัน
อย่างเอื้อเฟื้อและแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักษ์สิ่งแวดล้อมและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม และเอกลักษณ์ของความเป็นไทย โดย
กระทรวงศึกษาธิการร่วมกันรับผิดชอบในการสร้างให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน เป็นจุดเริ่มต้นของการผลักดันให้ประเทศชาติ
ดำเนินไปอย่างเต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : คำนำ)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดนโยบายในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่
สถานศึกษา โดยส่งเสริมให้สถานศึกษานำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา นอกจากนี้
พระราชบัญญัติการศึกษาชาติ พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 กำหนดให้ หน่วยงานต้นสังกัดกระจาย
อำนาจการบริหารสถานศึกษาและการจัดการการศึกษา ทั้งหมด 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงาน
บุคคล และการบริหารทั่วไป โดยเน้นย้ำให้จัดการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ด้วยเหตุที่งานวิชาการเป็นภารกิจ
หลักของสถานศึกษานั้นเอง

การบริหารงานวิชาการ ตามมาตรฐานวิชาชีพ มีหลักในการปฏิบัติเพื่อให้เกิดคุณภาพในการจัดการศึกษา ดังต่อไปนี้
1 ปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพ การบริหารการศึกษา 2 ปฏิบัติกิจกรรมที่เกิดผลต่อการพัฒนาบุคลากร ผู้เรียน และ
ชุมชน 3 มุ่งพัฒนาผู้ร่วมงานให้เกิดการปฏิบัติจนเกิดผลจริง 4 พัฒนาแผนงานขององค์กรให้สามารถปฏิบัติจนเกิดผลจริง 5 พัฒนา
การใช้นวัตกรรมการบริหารจนเกิดผลงานที่มีคุณภาพสูงขึ้น เป็นลำดับ 6 ปฏิบัติงานขององค์กรโดยเน้นผลที่ถาวร 7 รายงานผลการ
พัฒนาคุณภาพอย่างเป็นระบบ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี 9 ร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่นอย่างสร้างสรรค์ 10 แสวงหาและ
ใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา 11 เป็นผู้นำและสร้างผู้นำ 12 สร้างโอกาสและพัฒนาได้ทุกสถานการณ์ ดังนั้นการบริหารงาน
วิชาการให้ประสบความสำเร็จ ต้องมีการวางแผนงานเป็นอย่างดี (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 34)

ผู้วิจัยซึ่ง มีความสนใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งศึกษาสภาพและแนว
ทางการบริหารงานวิชาการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 เพื่อนำข้อมูลไปประกอบการวางแผนส่งเสริม สนับสนุนการบริหารงานวิชาการ ตามหลักปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาอย่างเหมาะสม ถูกต้องและมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตร ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 จำนวน 186 คนและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจงจำนวน 127 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1 การวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน สังคม ชุมชน 2 การวิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้การจัดการเรียนการสอน 3 การนำหลักสูตรไปใช้ 4 การวัดและประเมินผลหลักสูตร 5 การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพปัญหาและแนวทางการบริหารงานวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตร ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) สอบถาม เกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์การทำงานในตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน

ตอนที่ 2 สอบถาม เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรฯ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรฯ เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิดโดยให้เสนอแนะแนวทางทางการบริหารงานวิชาการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา เฉพาะด้านการพัฒนาหลักสูตร

4. การสร้างเครื่องมือ

4.1 ศึกษาเอกสารและตำราที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ของสถานศึกษาฯ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล สร้างแบบสอบถาม

4.2 ดำเนินการสร้าง และพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (IOC) มีค่าระหว่าง 0.60-1.00 จากนั้น นำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

4.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาค่า IOC และปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 1, 3,4 จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาปรากูว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.98 แสดงว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง

4.4 นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาค่าความเชื่อมั่น แล้วไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่องสภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า

สภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า สถานศึกษามีการดำเนินการ ด้านการกำหนดหลักการ เป้าหมาย จุดมุ่งหมาย จุดประสงค์ของหลักสูตร การจัดเนื้อหาวิชา และกิจกรรมการเรียนการสอนมากที่สุด และสถานศึกษามีการดำเนินการ ด้านการประเมินผลหลักสูตร น้อยที่สุด ด้านการศึกษาความต้องการของผู้เรียน สังคม ชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก สถานศึกษาได้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและสถานภาพของสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจเป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายรวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มากที่สุด และสถานศึกษาได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับปรุงเพิ่มเติมในคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ด้านกำหนดหลักการ เป้าหมาย จุดประสงค์ของหลักสูตร การจัดเนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก สถานศึกษามีการดำเนินการให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในกำหนดเป้าหมาย จุดประสงค์ของหลักสูตร ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากที่สุด และสถานศึกษามีได้ศึกษาความต้องการของผู้เรียนมีการกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร รูปแบบการจัดเวลาเรียน ตารางการจัดการเรียนรู้รายสัปดาห์ รูปแบบและวิธีการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ที่นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ด้านการนำหลักสูตรไปใช้โดยรวมอยู่ในระดับมาก สถานศึกษามีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร เพื่อสร้างความเข้าใจให้ผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะส่วนที่เป็นการบูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากที่สุด และ ได้มีการจัดสภาพแวดล้อม ต้องจัดให้เอื้อกับการดำเนินงานตามแนวคิดของหลักสูตรที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ด้านการประเมินผลหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ สถานศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มากที่สุด และ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการประเมินผลหลักสูตรที่บูรณาการปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดด้านการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารสถานศึกษา ได้จัดทำรายงาน ผลการดำเนินการพัฒนาหลักสูตร ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้อย่างถูกต้องและสม่ำเสมอ มากที่สุด และ สถานศึกษาได้จัดมาตรการส่งเสริม สนับสนุนการใช้หลักสูตรที่ได้บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านต่างๆเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

แนวทางการการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เชียงราย เขต 2พบว่า ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูศึกษาหลักสูตรแกนกลางให้เข้าใจ ควรกำหนดผู้รับผิดชอบ และกำหนดแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรให้ชัดเจนอย่างมีระบบ โดยการจัดฝึกอบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับปรุงสูตรสถานศึกษา และเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม และมาตรฐานการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียน การวัดและการประเมินผล ผู้เรียน สร้างแรงจูงใจให้ครูที่นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรจนเห็นผลเป็นที่ประจักษ์ชัดเจน สถานศึกษาควรมีการนิเทศการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้การสอนมีคุณภาพ ติดตามประเมินผลเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นเชิงลึกและมีแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการอภิปรายผลเป็น 3ประเด็น ดังนี้

1. สภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า นโยบายของรัฐบาล ที่มุ่งให้การสนับสนุน และผลักดันให้มีการส่งเสริมการนำแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำยุทธศาสตร์เพื่อดำเนิน โครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อ

ปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนรู้จักการใช้ชีวิตที่พอเพียงเห็นคุณค่าของทรัพยากรต่างๆ ฝึกการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเอื้อเฟื้อและแบ่งปัน มีจิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อมและเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม ค่านิยม และเอกลักษณ์ของความเป็นไทย โดยมีหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการร่วมกันรับผิดชอบ เพื่อให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืนนำวิถีของประชาชน สามารถพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมได้ตามหลักพระราชดำริและนโยบายรัฐบาล รวมทั้งเป็นจุดเริ่มต้นของการผลักดันให้ประเทศชาติโดยรวมพัฒนาต่อไปอย่างเต็มศักยภาพ โดยใช้รูปแบบการจัดการศึกษานบนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งโรงเรียนแต่ละแห่งสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนการสอน ได้ตามบริบทในแต่ละพื้นที่ ทำให้สถานศึกษาแต่ละแห่งสภาพการบริการงานวิชาการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริฉัตร สุราช (2551 : 202) พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารการวิชาการตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กรณีศึกษาโรงเรียนปิยะมหาราชาลัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 ตามความคิดของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูผู้สอนผู้รับผิดชอบงานวิชาการ และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ วชิราวุฒิ ปานพรม (2551 : 193) พบว่า ประสิทธิภาพการศึกษิตตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามความคิดของผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน โรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกนคร เขต 1 ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

สภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 ด้านกำหนดหลักการ เป้าหมาย จุดประสงค์ของหลักสูตร การจัดเนื้อหาวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน มีค่าสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการพัฒนาหลักสูตร และด้านการจัดการเรียนการสอน ซึ่งผู้บริหารให้ความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถ และนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุขในสังคม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญให้ความรู้ความเข้าใจถึงแก่นแท้ ในการน้อมนำแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การเรียนการสอนของครูและผู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของ ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546 : 185) ที่กล่าวว่า หลักสูตรเป็นหัวใจของการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการศึกษา ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตรและการเรียนการสอน จะทำให้มีการจัดการศึกษาดำเนินไปด้วยดีตั้งแต่ตัวผู้เรียนเอง และช่วยให้ครูได้มีทิศทางและสิ่งกำหนดในการสอน ผู้ศึกษาค้นคว้าได้สรุปผลด้านการประเมินผลหลักสูตรมีค่าต่ำสุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารขาดการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องและการดำเนินงานที่สนองต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องด้วยภาระในการบริหารสถานศึกษาหลายด้าน นอกเหนือจากงานวิชาการ ประกอบกับหลักเกณฑ์ในการประเมินหลักสูตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงยังไม่มีความชัดเจนในการนำไปปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปรีชาบุช อาณาเขตต์ (2553 : บทคัดย่อ) สภาพการบริหารงานวิชาการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1 มีค่าต่ำสุด คือ ด้านการประเมินผลหลักสูตร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ประเมินขาดความรู้ ความเข้าใจในเกณฑ์การประเมินผลหลักสูตรอย่างแท้จริง และตัวผู้บริหารสถานศึกษา บริหารงานวิชาการได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากว่ามีภาระที่นอกเหนือจากการบริหารงานวิชาการอีกหลายด้าน เช่น การบริหารงานทั่วไป ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานงบประมาณ จึงทำให้การบริหารงานด้านหลักสูตร ไม่ครอบคลุม ขอบข่ายของงานและสอดคล้องกับถวิล แพงยา (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพ ปัญหาและการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ พบว่า ด้านการประเมินผลหลักสูตร อยู่ในระดับปานกลาง 2. ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูศึกษาหลักสูตรแกนกลางให้เข้าใจ ควรกำหนดผู้รับผิดชอบ และกำหนดแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรให้ชัดเจนอย่างมีระบบ โดยการจัดฝึกอบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับปรุงสูตรสถานศึกษา และเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม และ

มาตรฐานการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียน การวัดและการประเมินผล ผู้เรียน สร้างแรงจูงใจให้ครูที่นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ ในการพัฒนาหลักสูตรจนเห็นผลเป็นที่ประจักษ์ชัดเจน สถานศึกษาควรมีการนิเทศการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้การสอนมีคุณภาพ ติดตามประเมินผลเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นเชิงลึกและมีแนวทางในการพัฒนา สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียานุช อาณาเขตต์ (2553 : 153) จัดฝึกอบรมครูให้มีความรู้ ความเข้าใจในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับปรุงในหลักสูตรสถานศึกษา และเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้าน การจัดการเรียนการสอน โดยนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการเรียนการสอน จัดฝึกอบรมครูให้มีความรู้และทักษะ ในการจัดการเรียนการสอน โดยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาการบริหารวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ตามปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เชียงราย เขต 2 ผู้บริหารสถานศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษา ควรจัดให้มีการพัฒนา ดังต่อไปนี้

1.1 ด้านการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน สังคม ชุมชน สถานศึกษาควรศึกษาความต้องการของผู้เรียน สังคม ชุมชน ในการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับปรุงตามหลักสูตรสถานศึกษาการจัดการกิจกรรม และมาตรฐานการเรียนรู้ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ปกครอง บนพื้นฐานความต้องการของผู้เรียนและควรส่งเสริมให้ครู นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงการประยุกต์ใช้และปรับปรุงเพิ่มเติมเกี่ยวกับการกำหนดคุณลักษณะของผู้เรียน ตามหลักสูตร เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน

1.2 ด้านการวิเคราะห์เนื้อหา จุดประสงค์การเรียนรู้การจัดการเรียนการสอน สถานศึกษาควรจัดทำเอกสาร หลักสูตรระดับสถานศึกษา โดยกำหนดองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร รูปแบบการจัดเวลาเรียน ตารางการจัดการเรียนรู้รายสัปดาห์ รูปแบบและวิธีการ จัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ที่นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการ โดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วม

1.3 ด้านการนำหลักสูตรไปใช้ ในด้านการจัดการเรียนการสอน ควรจัดให้มีการอบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการประยุกต์ใช้ความรู้ความเข้าใจตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและส่งเสริมให้มีการ จัดสภาพแวดล้อม ต้องจัดให้เอื้อกับการดำเนินงานตามแนวคิดของหลักสูตรที่บูรณาการหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ภายใน สถานศึกษา นอกจากนี้ควรจัดงบประมาณในส่งเสริมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามความเหมาะสม ประยุกต์ใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้บน พื้นฐานของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และจัดระบบสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้สำหรับครู นักเรียน เกี่ยวกับการใช้หลักสูตรที่ สอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

1.4 ด้านการวัดและประเมินผลหลักสูตร สถานศึกษาควรจัดให้มีการฝึกอบรมครูมีความรู้ความเข้าใจใน กระบวนการวัดผลและประเมินตามแนวความคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และส่งเสริมให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวัดและ ประเมินผลและเขตพื้นที่การศึกษา ควรกำกับติดตามและเสนอแนะให้สถานศึกษาในเขตรับผิดชอบในแนวทางการนำไปสู่การ พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้เกิดความรู้ด้านคุณธรรมนำความรู้ตามความคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อย่างต่อเนื่อง

1.5 ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาควรมีการจัดฝึกอบรมครูให้มีความรู้ความเข้าใจในการนำ ตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับปรุงตามหลักสูตรสถานศึกษา และเพิ่มเติมกลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมถึงการเผยแพร่

หลักสูตรที่ได้รับการพัฒนาแล้วไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน อีกทั้งสถานศึกษาควรมีมาตรการส่งเสริม และสนับสนุนการใช้หลักสูตรที่ได้พัฒนาแล้วตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษารูปแบบที่เหมาะสมในการบริหารงานวิชาการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา

2.2 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในสถานศึกษาสังกัดอื่นนอกเหนือจากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เชียงราย เขต 2

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ตามหลักปรัชญาของพอเพียงในสถานศึกษา ด้านอื่นๆ เช่น เครือข่ายการมีส่วนร่วม

2.4 ควรศึกษาสภาพและ แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ด้านการพัฒนาหลักสูตร ตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา เชียงราย เขต 2

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

ถวิล พงษา. (2550). **การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีสะเกษ**. การค้นคว้าอิสระ. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.

ปรียานุช อาณาเขตต์. (2553). **สภาพปัญหาและแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการ ตาม ปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุโขทัย เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

วชิราวุฒิ ปานพรม. (2551). **สภาพและประสิทธิผลการจัดการศึกษาตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนคุณธรรมชั้นนำ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1**. การค้นคว้าอิสระ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(2550). **การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง**. เข้าถึงข้อมูล วันที่กรกฎาคม 2556. จาก <http://sufficiencyeconomic.org>.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2554). **แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา**. กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2554 – 2556. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.